

BÖRSIETTEVÖTETE INFOHOMMIK

05.05.2015

TÄNASED TEEMAD

- Baltimaade majanduskasvu edendamine IPO'de kaudu – analüüs ja tegevusettepanekud
- First North'i võlakirjaturg
- Veebiseminarid
- Info avalikustamine
- Baltic Market Awards

BALTIMAADE MAJANDUSKASVU EDENDAMINE AVALIKE ESMASPAKKUMISTE KAUDU

Analüüs ja tegevusettepanekud

BALTI BÖRSIDE LUGU

1990. aastad – riigiettevõtete masserastamine

1993-1996 – börside loomine

1997-1998 – turuaktiivsuse kõrgaeg, esimene kriis

2005-2008 – aktiivsuse teine laine, uue kapitali kaasamine (500 MEUR)

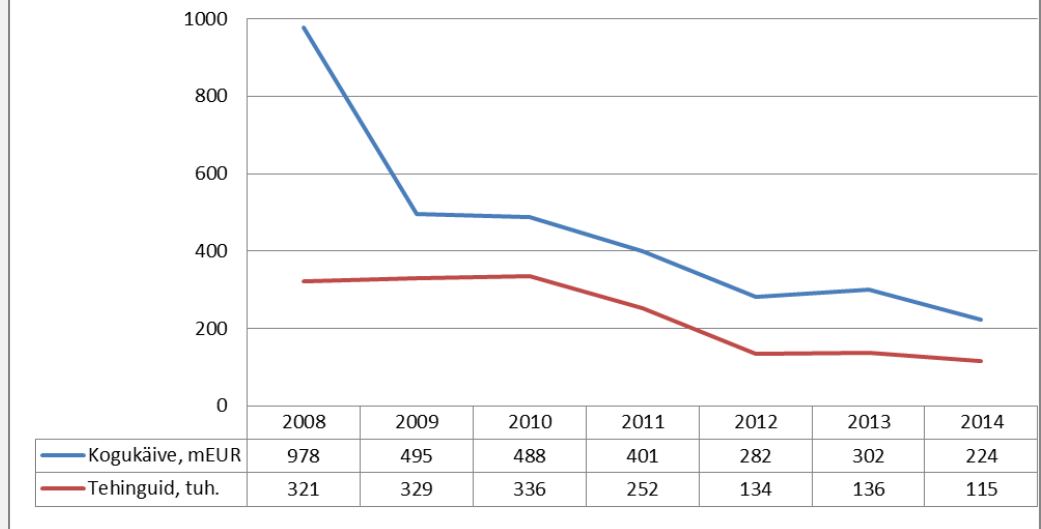
2008-2009 – teine kriis

Aktsiate turuväärtuse
suhe SKP-sse (2013):

- Eestis 10,2%
- Lätis 4,2%
- Leedus 8,4%

Mis edasi?

Balti aktsiakauplemine 2008-2014

NÄITEID „IPO TASK FORCE“ RAPORTITEST

IPO Task Force: Rebuilding the IPO On-Ramp, oktoober 2011

http://www.sec.gov/info/smallbus/acsec/rebuilding_the_ipo_on-ramp.pdf

Development Proposals for Capital Markets, detsember 2012

<http://www.financeestonia.eu/wp-content/uploads/2013/05/FinanceEstonia-development-proposals-for-capital-markets-.pdf>

Green Paper: Long-Term Financing of the European Economy, märts 2013

http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e675b57c-dbc1-406f-b998-685d65e21882.0015.03/DOC_1&format=PDF

An Improved Climate for IPOs for Sweden's Growth, september 2013

http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/87/87876_ipo_actionplan_20130925.pdf

Economic Growth Through IPOs, mai 2014

http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/93/93832_economic-growth-through-ipos.pdf

Recommendations for a Stronger IPO Climate for Denmark's Growth, juuni 2014

http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/94/94750_cph-ipo-white-paper.pdf

PAKUTAVATE MEETMETE JAOTUS

ETTEVÕTETE SUUNATUD MEETMED

- Avalikkuse teadlikkus ja börsiletuleku tajumine
- Eraettevõtete kaasamine
- Investorsuhted ja hea ühingujuhtimise tava
- Riigiettevõtete kaasamine
- Riigivõlakirjade emiteerimine ja noteerimine Eestis
- Välisemitentide kaasamine, noteerimine mitmel börsil
- Turuletuleku takistuste vähendamine
- Aruandlus ja teabe avalikustamine

INVESTORITELE SUUNATUD MEETMED

- Kohalikud jaeinvestorid
- Rahvusvahelised jaeinvestorid
- Kohalikud institutsionaalsed investorid
- Rahvusvahelised institutsionaalsed investorid
- Maksustamine

ETTEVÕTETE SUUNATUD MEETMED

ERAETTEVÕTETE KAASAMINE

Suurendame **ettevõtete teadlikkust** börsi mõjust ettevõtte kasvule ja nähtavusele.

Tutvustame **First North Balti võlakirjaturgu**, mis pakub VKEdele kulutõhusamat võimalust täiendavate rahaliste vahendite kaasamiseks.

Teeme jõupingutusi emitentide **sisult ja vormilt ühtlase teabevo** tagamiseks nii headel kui ka halbadel aegadel.

Ärgitame erakapitali-, riskikapitali- ja ingelinvestoreid **väljuma oma investeeringutest** börsi või alternatiivturu First North kaudu.

RIIGIETTEVÕTETE JA RIIGI KAASAMINE

Lisada riigivarapoliitika eesmärkidele **riigiettevõtete aktsiate noteerimine börsil** ja juba noteeritud riigiettevõtete vabalt kaubeldavate aktsiate osakaalu järkjärguline suurendamine.

Vaadata läbi riigiettevõtete praegused suuremahuliste projektide rahastamisvõimalused ja propageerida alternatiivina **riigiettevõtete võlakirjade avalikke emissioone**, vähendamaks survet riigieelarvele.

Uurida **riigivõlakirjade emiteerimise tervikmõju**, jälgides muuhulgas olemasolevate pangalaenude riigivõlakirjadega asendamise mõju.

TURULETULEKU TAKISTUSTE VÄHENDAMINE

Kaalume võimalust **eemaldada kohalikust regulatsioonist** noteerimist ja teabe avalikustamist käsitlevate kohalikud **lisanõuded**, kui see on õiguslikust ja investorkaitse seisukohast mõistlik.

Lihtsustame turuletulekut läbi dokumentatsiooni standardiseerimise väiksemate ettevõtete jaoks.

Kaalume ka reeglite muutmist seoses **vahearuannete esitamise sageduse ja andmete avalikustamise keelega** (inglise keel ainsa keelena), arvestedes turu tavade ning ettevõtete ja investorite huvidega.

INVESTORITELE SUUNATUD MEETMED

JAEINVESTORID

Tagame hõlpsama juurdepääsu **investeerimisanalüüsidele ja statistilistele andmetele** börsiettevõtete finantstulemuste kohta.

Laiendame **jaeinvestoritele kättesaadavate finantsinstrumentide** valikut, et avardada nende investeerimisvõimalusi (nt Läti ja Leedu hoiutähed – *saving notes*).

Analüüsime võimalusi likviidsuse parandamiseks läbi noteeritud **väärtpaberite laenamise ja lühikeseks müügi** võimaldamise.

Soovitame emitentidel luua oma töötajatele **osalusprogramme**, et propageerida investeerimist ja tekitada aktsiate omamise harjumus.

Julgustame **dividendipoliitika** kehtestamist ja avalikustamist börsiettevõtete poolt, et olla investorite jaoks atraktiivsem.

INSTITUTIONAALSED INVESTORID

Tuua börsile heade finantstulemustega **suurte riigiettevõtete aktsiad**, et pakkuda investoritele nende riskiprofiilile vastavaid kvaliteetvarasid.

Propageerime **aktiivsete investeerimisstrateegiate eelistamist** ja üksikaktsiate valimist fondivalitsejate poolt ning Balti börsiettevõtete laialdasemat katmist analüütikute poolt.

Julgustame pensionifondide **investeerimisotsuste tegemist kohalikul tasandil**, et tagada pikaajalise kohaliku raha kättesaadavus turul.

Teeme koostööd liikmete ja börsiettevõtetega, et korraldada **roadshow'sid ja muid investorüritusi** nii Baltimaades kui ka välismaal.

MAKSUSTAMINE (1)

Reformida investeerimistulu maksustamispõhimõtteid, et **soodustada jaeinvestorite pikaajalisi investeeringuid** – rakendada maksuvaba tulumäära ja/või madalamat maksumäära.

Kaaluda võimalust **arvata maksustatavast tulust maha** vähemalt osa kaubeldavatesse väärtpaberitesse pikaajaliselt investeeritud sissetulekust.

Ühtlustada Eestis noteeritud **korporatiivvõlakirjade intressitulu maksustamine** krediidiasutustelt saadava intressitulu maksustamisega.

Soodustada regulatiivselt **dividendide maksmist vähemusosanikele** vähemalt 3–5 aasta jooksul pärast ettevõtte börsile tulekut.

MAKSUSTAMINE (2)

Võtta ka Lätis ja Leedus kasutusele **investeerimiskonto maksurežiim** või lubada kapitalikahju mahaarvamist tulevasest kapitalikasumist.

Muuta Lätis kehtivat keerukat tuludeklaratsioonide esitamise korda, et **vähendada investorite halduskoormust**.

Vältida **finantstehingute maksu** kehtestamist Balti regioonis.

Baltimaade majanduskasvu edendamine avalike esmaspakkumiste kaudu

Analüüs ja tegevusettepanekud

Promoting Baltic Economic Growth Through IPOs

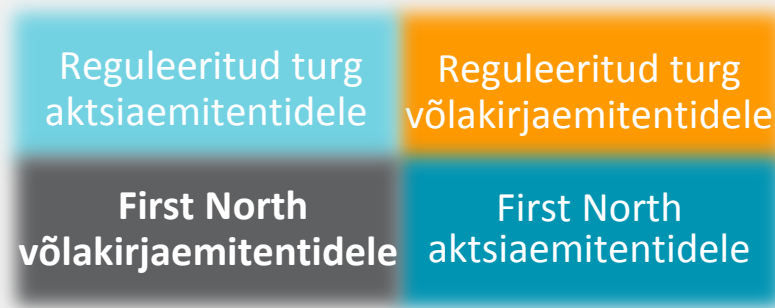
Policy and Action Proposals

FIRST NORTH VÖLAKIRJATURG

MIKS ME SELLE TURU LÕIME?

- Tekitada väikese- ja keskmise suurusega (alustavatele) ettevõtetele võimalus raha kaasamiseks.
- Anda börsiettevõtetele võimalus võlakirju leebemate tingimuste ja vähemate nõuetega kauplemisele tuua.
- Täiendada pakutavate teenuste ringi:

FIRST NORTH'I VÕLAKIRJATURU EELISED

Paindlikumad
kauplemisele
võtmise nõuded,
lühem menetlus-
periood

Suunatud pakkumise
korral piisab
**Väärtpaberi-
kirjeldusest** +
taotlus ja otsus

Madalad
kulud,
max 500€ aastas

**Uus raha-
kaasamise**
võimalus

Investoritele
lisakindluse
pakkumine ja
järelturu
tekitamine

Nõustaja
kaasamine
ei ole börsi-
ettevõtetele
kohustuslik

MUU INFO

- Kauplemine toimub reguleeritud turuga samal platvormil – INET Nordic. Liikmetel on automaatselt ligipääs olemas.
- Kehtivad samad kauplemise ja arveldamise reeglid ja protseduurid, mis aktsiategi puhul, kui First North'i reeglid ei sätesta erisusi.
- **Hinnakiri:**

Võlakirjaemitendi tasud	EUR
Registreerimistasu	1 000€
Täiendava emissiooni registreerimistasu	500€
Haldustasu (aastas) *	500€ + 0,01% emissioonimahust
Max tasu	1 000€
* 50%-line soodustus Nasdaq Balti aktsiaemitentidele	

VEEBISEMINARID

MIS ON VEEBISEMINAR JA MILLAL SEDA KORRALDADA?

MIS?

- Tasuta veebipõhine pressikonverents, mis võimaldab reaalajas otsesuhtlust ettevõtte esindajate ja kõigi huvitatud osapoolte vahel.
- Veebiseminari eelised:
 - info kiire jagamine;
 - interaktiivne ja lihtsasti kasutatav töövahend;
 - asukohapiirangud puuduvad;
 - huvilistel on võimalik salvestust tagantjärele kuulata.

MILLAL?

- Soovitame korraldada regulaarselt, näiteks vahe- ja aastaaruannete avalikustamisel, aga ka muudel olulistel juhtudel (uute projektide algatamine, uutele turgudele sisenemine jne).

KUIDAS SEE TOIMIB?

- Osalemiseks on vajalik internetiühendusega arvuti ja kõrvaklapid (esinejal kõrvaklapid koos mikrofoniga).
- Ettevõtte ülesandeks on koostada presentatsioon ning avalikustada vajalikud börsiteated. Ülejäänud korralduslikud aspektid on kaetud Nasdaq Balti esindaja poolt.
- Veebiseminariga on lihtne liituda – peab ainult börsiteates oleval lingil klikkima ning ennast registreerima. Süsteem saadab osalejatele nii kinnituse registreerumise õnnestumisest kui ka meeldetuletuse enne veebiseminari algust.
- Veebiseminari on võimalik jälgida nii arvutist, tahvelarvutist kui ka nutitelefonist (iOS ja Android).

PLATVORMI FUNKTSIONAALSUS

- Kasutame alates 2015. a jaanuarist Citrix [GoToWebinar](#) platvormi, mis võimaldab:
 - brändingut, st logo kasutamist;
 - jälgida veebiseminari ka nutiseadmetest;
 - esitada jooksvalt küsimusi;
 - kasutada erinevaid presenteerimise võimalusi (slaidiesitlus, videokonverents);
 - saata meeldetuletusteateid, kokkuvõtet koos salvestusega;
 - teha statistilisi väljavõtteid (kes registreerus, kui tähelepanelik oli jne).

INFO AVALIKUSTAMISE SOOVITUSED

JUHENDI EESMÄRK

- Dokument on valminud Nasdaq Balti börside koostöös ning sisaldab soovitusi ja näiteid korrektseks info avalikustamiseks.
- Juhendi eesmärk on aidata mõista börsi reglemendis sätestatud nõuete sisu ja olemust, tõsta avalikustatava teabe kvaliteeti ja ühtlustada praktikaid Balti- ja Põhjamaade börsidel.
- Juhend ei mõjuta börsiettevõtte kohustusi, mis tulenevad kehtivatest seadustest, muudest regulatsioonidest ja börsi reglemendist.

ÜLDISED PÕHIMÕTTED

- Info avalikustatakse börsi infosüsteemis **GlobeNewswire**.
- Infosüsteemi kasutajakontod on personaalsed ning need avatakse [volitatud isikute määramise vormi](#) alusel.
- Iga ettevõtte peaks määrama 2 info avalikustamise eest vastutavat isikut, kellest vähemalt 1 on börsile börsipäeva jooksul kättesaadav.
- Kõik info avalikustamise eest vastutavad inimesed peaksid eelnevalt läbima börsipoolse koolituse.
- Kui info avalikustamisel esineb tehnilisi tõrkeid tuleb börsi sellest viivitamatult teavitada.

ÜLDISED SOOVITUSED

- Eelistatud on info avalikustamine **kauplemisvälisel** ajal.
- Kui hinnatundlikku teavet on tarvis avalikustada kauplemise kestel, siis on võimalik ajutiselt kauplemine peatada.
- Börsiteade on oma loomult ametlik, seega peaks see olema võimalikult neutraalne ning katma kõiki olulisi aspekte (nii positiivseid kui negatiivseid).
- Iga börsiteate lõpus on emitendi esindaja kontaktandmed.
- Parandusteate pealkirjas peab olema viide sellele, et tegemist on parandusteatega. Lisaks tuleb teate alguses selgitada, mida ja miks teates muudeti.
- Kõik lisad võiksid olla PDF'id. Lisade nimed peaksid viitama faili sisule. NB! Manuse suurus.

ARUANNETE AVALIKUSTAMINE

VAHEARUANNE

- Teate pealkirjas sisaldub:
 - Ettevõtte nimi + auditeerimata + konsolideeritud + periood
- Sisu:
 - Olulisemad finantsnäitajad
 - Põhjalik kommentaar ja tulemuste selgitused (juhtkonna aruanne)
 - Bilanss
 - Kasumiaruanne

AASTAARUANNE

- Teate pealkirjas sisaldub:
 - Ettevõtte nimi + auditeeritud + konsolideeritud + aasta
- Sisu:
 - Kinnitus selle kohta, et tulemused ei ole võrreldes 12 kuu aruandega muutunud
 - Kui tulemused on võrreldes 12 kuu aruandega muutunud, siis lisada selgitus, mis ja miks muutus. Teade peaks sisaldama ka korrigeeritud bilanssi ja kasumiaruannet.

ÜLDKOOSOLEKU KOKKUKUTSUMISE TEADE

- Teate pealkirjas sisaldub:
 - Ettevõtte nimi + korraline/erakorraline üldkoosolek + koosoleku kuupäev
- Sisu:
 - NB! Väärtpaberitest tulenevate õiguste tekkimise, muutmise või lõppemise kuupäev:
 - nimekiri fikseeritakse päeva lõpu seisuga, st 23:59 (*record date*);
 - nimekirja fikseerimise päev ei tohi olla varem kui 10. **börsipäeval** pärast üldkoosoleku toimumist (kontrolli [kauplemispühade kalendrit](#) börsi kodulehel).

ÜLDKOOSOLEKU OTSUSTE AVALIKUSTAMINE

- Teate pealkirjas sisaldub:
 - Ettevõtte nimi + korralise/erakorralise üldkoosoleku otsused
- Soovitused:
 - börsiteate teksti kirjutamine ja sisestamine GlobeNewswire'sse enne koosolekut;
 - teate täiendamine lähtuvalt vastuvõetud otsustele (sh lisa hääletustulemused);
 - teate avalikustamine viivitamatult, st 1-2 tunni jooksul pärast koosoleku lõppu, et tagada investorite võrdne informeeritus.

BALTIC MARKET AWARDS

HINDAMINE

- Vaatlusalune periood: 01.07.2013-30.06.2014
- Kokku hinnati 49 ettevõtet, millest 14 olid Eestist
- Kõik põhinimekirja ettevõtted + lisanimekirja ettevõtted, kelle turukapitalisatsioon on üle 10 MEUR'i + sooviavaldajad
- Hinnati Balti börsiettevõtete info avalikustamise tavasid ja kvaliteeti
- Aasta-, vahe- ja HÜT-aruanded, börsiteated, veebilehed
- Professionaalsete turuosaliste hinnang
- Börside hinnang (trahvid, hoiatused, vaatlusmärked, investorürituste korraldamine jms)
- Iga ettevõtet hindas vähemalt 2, kuid keskmiselt 7 professionaalset turuosalist
- Hindamisprotsessis osalesid neli *Stockholm School of Economics in Riga* tudengit
- Tulemused kinnitas rahvusvahelistest ekspertidest koosnev komisjon

ATRAKTIIVSEIM ETTEVÕTTE INVESTORI PILGU LÄBI

Lisaks eelmisel slaidil mainitule, uurisime seekord ka jaeinvestoritelt Balti börsi veebilehe kaudu, milline on atraktiivsem ettevõtte Balti turul.

- Kokku avaldas arvamust **2 522** inimest 41 riigist
 - Eesti 810 (32,1%)
 - Läti 433 (17,2%)
 - Leedu 854 (33,9%)
 - Muud 425 (16,6%)
- Top 5
 - Tallinna Vesi (17,2%)
 - Olympic Entertainment Group (14,9%)
 - TEO LT (11,4%)
 - Tallink Grupp (11,3%)
 - Grigiškės (10,0%)

BALTIC MARKET AWARDS 2014

BALTIKA

Best Annual Report
and Corporate
Governance Report
2ND PLACE

Best Investor Relations
in the Baltic Market
5TH PLACE

MERKO EHITUS

Best Interactive
Investor Relations
2ND PLACE

Best Investor Relations
in the Baltic Market
3RD PLACE

TALLINNA VESI

Best Investor Relations
in the Baltic Market
1ST PLACE

Best Investor Relations
According to the Analysts
2ND PLACE

Best Annual Report
and Corporate
Governance Report
2ND PLACE

Best Interactive
Investor Relations
3RD PLACE

TALLINNA VESI

BMA 2014 AUHINNAGALA

- Parimate investorsuhetega ettevõtte – **Tallinna Vesi, TEO LT, Merko Ehitus**
- Parima majandusaasta ja HÜT aruande esitaja – **TEO LT, Tallinna Vesi, Baltika**
- Edukaim investorsuhete kvaliteedi tõstja – **Klaipėdos nafta, Rokiškio sūris, City Service**
- Parimate e-investorsuhetega ettevõtte – **Ventspils Nafta, Merko Ehitus, Tallinna Vesi**
- Parimate investorsuhetega ettevõtte professionaalsete turuosaliste hinnangul – **TEO LT, Tallinna Vesi, Olainfarm**
- Parim börsiliige – **SEB Pank, LHV Pank, Bankas Finasta**

BALTI TOP 20

 Tallinna Vesi

 TEO LT

 Merko Ehitus

 LESTO

 Baltika

 Invalda LT

 PRFoods

 Olainfarm

 Lietuvos energijos gamyba

 Ventspils nafta

 Olympic Entertainment Group

 SAF Tehnika

 Klaipėdos nafta

 Tallink Grupp

 Ekspress Grupp

 Apranga

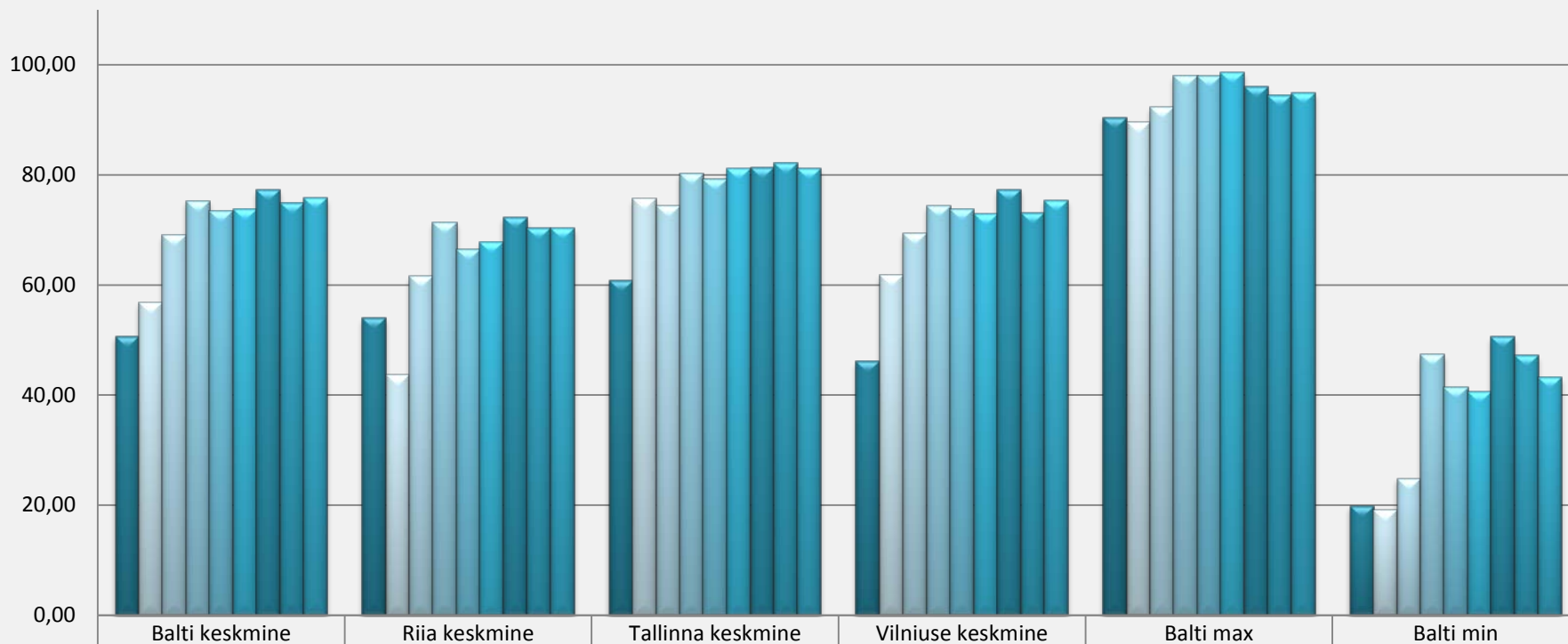
 Nordecon

 Linas Agro Group

 Harju Elekter

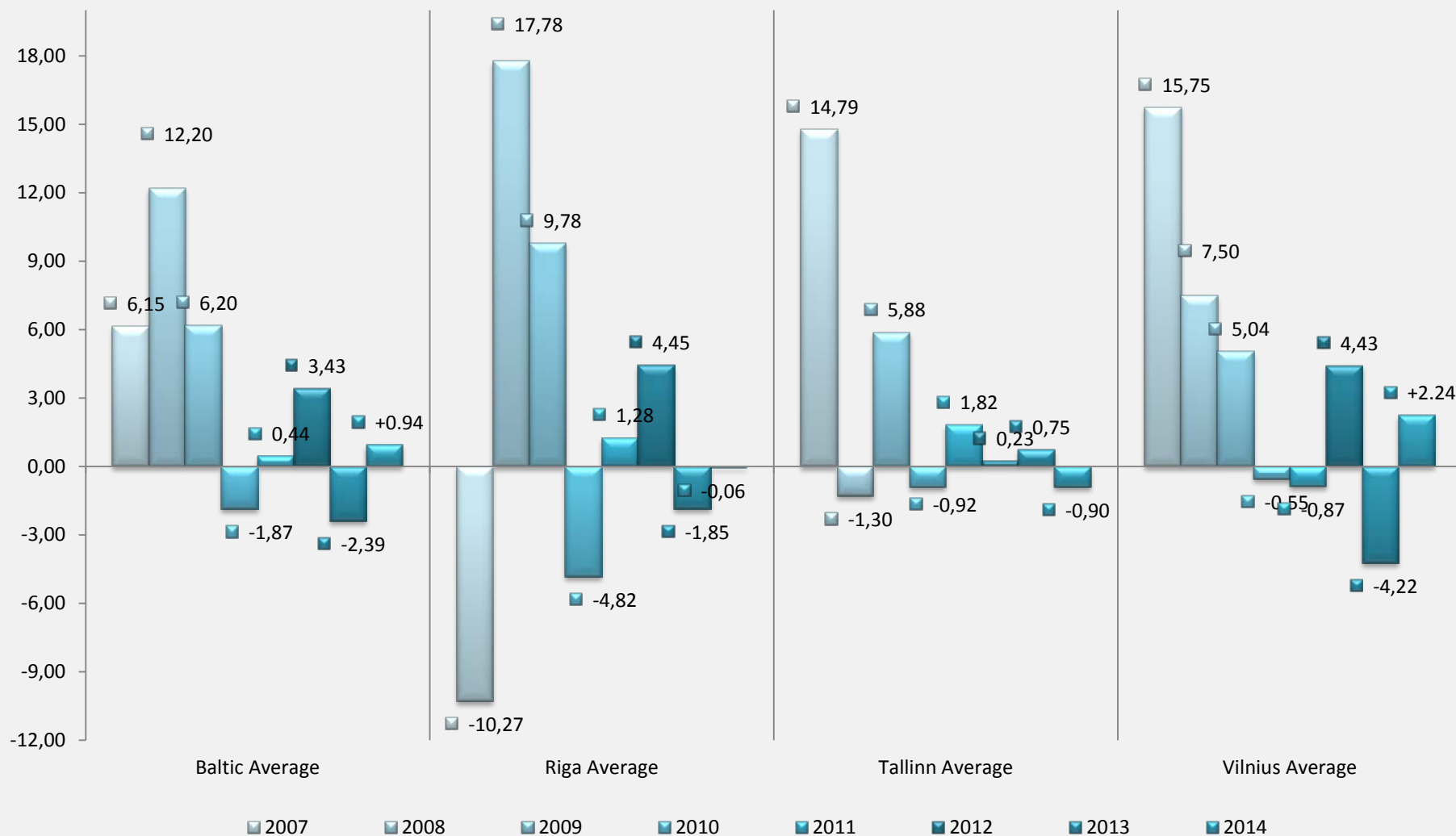
 Latvijas Gāze

KESKMISED TULEMUSED 2006-2014

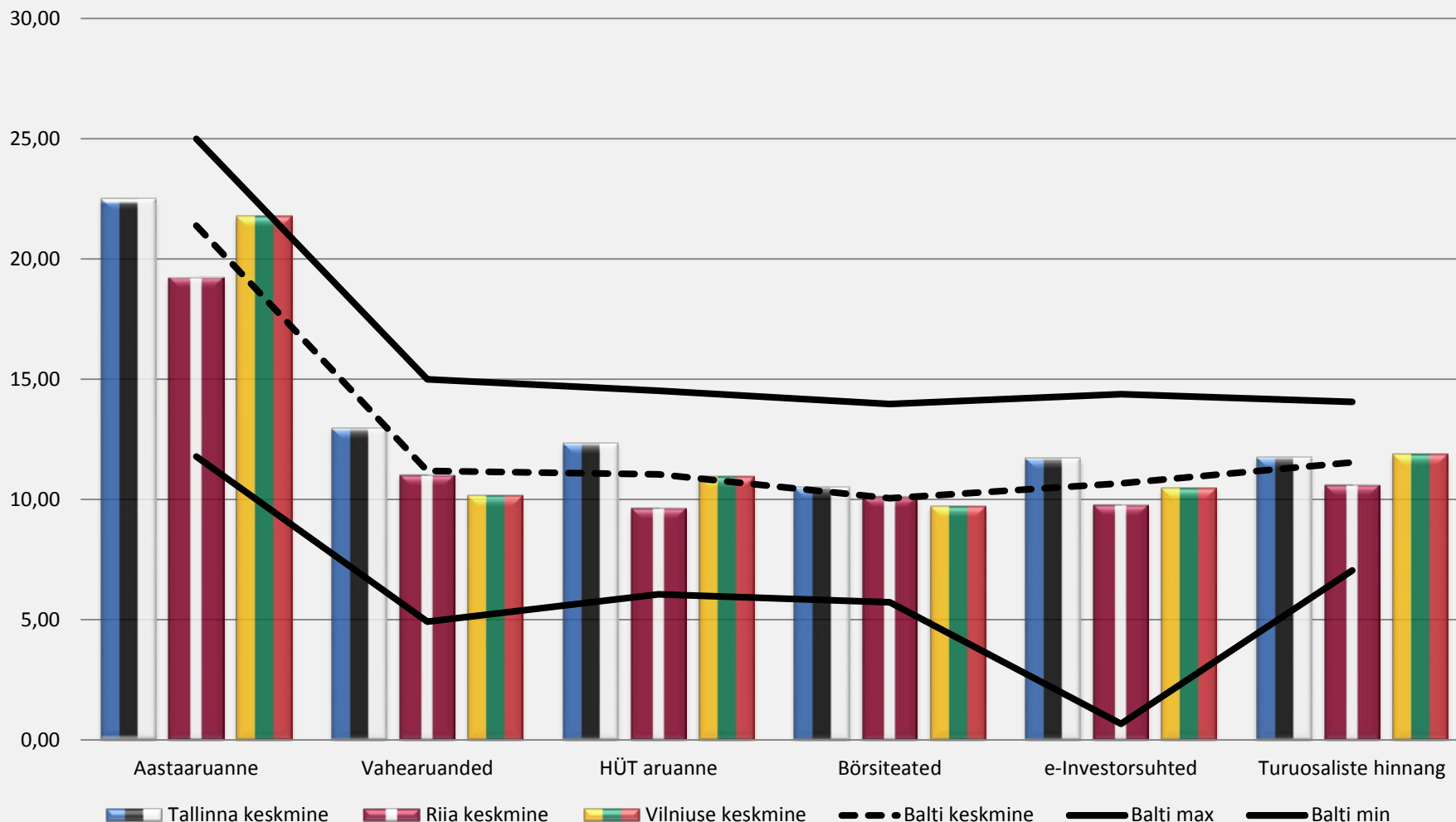

	Balti keskmine	Riia keskmine	Tallinna keskmine	Vilniuse keskmine	Balti max	Balti min
Total 2006	50,70	54,05	60,86	46,06	90,46	19,84
Total 2007	56,85	43,78	75,65	61,82	89,65	19,14
Total 2008	69,05	61,56	74,35	69,32	92,25	24,85
Total 2009	75,25	71,34	80,23	74,35	98,01	47,36
Total 2010	73,38	66,52	79,31	73,80	98,05	41,46
Total 2011	73,82	67,80	81,13	72,93	98,68	40,60
Total 2012	77,25	72,25	81,36	77,36	96,04	50,61
Total 2013	74,87	70,40	82,11	73,14	94,50	47,18
Total 2014	75,81	70,34	81,21	75,38	94,84	43,22

KESKMISE TULEMUSE MUUTUS 2006-2014

2014. AASTA TULEMUSED KATEGOORiate LÕIKES

MUUDATUSED 2015. AASTAL

2014	
Criteria group	Points max
1. Annual report	25
2. Periodic reports	15
3. Corporate governance	15
4. Corporate disclosures	15
5. Interactive investor relations	15
6. Analysts'/Investors' evaluation	15
TOTAL	100

2015	
Criteria group	Points max
1. Annual report	20
2. Periodic reports	15
3. Corporate governance	15
4. Corporate disclosures	15
5. Interactive investor relations	20
6. Market professionals' evaluation	15
TOTAL	100

Tänan tähelepanu eest!

Hedi Uustalu

hedi.uustalu@nasdaq.com

+372 6408 834

Kalle Viks

kalle.viks@nasdaq.com

+372 6408 844